

CRISTINA TUNEGARU

GRAMATICA PRIN TESTE-GRILĂ

cu rezolvare completă și argumentată

Clasele V-VIII. Liceu

- Noțiuni teoretice
- Autoevaluare și consolidare
- Evaluarea Națională

Ediția a II-a revizuită și adăugită

CUPRINS

MORFOLOGIA

VERBUL	5
Testul 1. Verbe predicative și auxiliare	5
Testul 2. Moduri și forme verbale nepersonale	7
Testul 3. Timpuri verbale	11
Testul 4. Verbe și construcții verbale impersonale	14
Testul 5. Construcții cu pronume reflexiv	17
Testul 6. Construcții active. Construcții pasive	20
Testul 7. Verbe copulative. * Verbe tranzitive. Verbe intransitive	22
Testul 8. Funcții sintactice ale verbului. Locuțiunea verbală	25
Testul 9. Posibilități combinatorii ale verbului	29
Testul 10. Evaluare finală	31
Testul 11. Evaluare finală	33
SUBSTANTIVUL	35
Testul 1. Tipologie	35
Testul 2. Genul	38
Testul 3. Cazurile	40
Testul 4. Funcții sintactice	43
Testul 5. Locuțiunea substantivală	46
Testul 6. Posibilități combinatorii ale substantivului	48
Testul 7. Evaluare finală	50
Testul 8. Evaluare finală	52
ARTICOLUL	54
Test. Articolul hotărât. Articolul nehotărât	54
PRONUMELE	56
Testul 1. Pronumele personal și pronumele de politețe	56
Testul 2. Pronumele reflexiv	60
Testul 3. Adjectivul pronominal de întărire	63
Testul 4. Pronumele și adjectivul pronominal posesiv	65
Testul 5. Pronumele și adjectivul pronominal demonstrativ	68

Testul 6. Pronumele și adjectivul pronominal negativ	73
Testul 7. Pronumele și adjectivul pronominal nehotărât	76
Testul 8. Pronumele și adjectivul pronominal relativ	81
Testul 9. Pronumele și adjectivul pronominal interogativ	85
Testul 10. Posibilități combinatorii ale pronumelui și ale adjectivului pronominal	89
Testul 11. Evaluare finală	92
NUMERALUL	94
Testul 1. Numeralul cardinal	94
Testul 2. Numeralul ordinal	97
Testul 3. Valorile morfologice. Funcțiile sintactice ale numeralului	100
Testul 4. Posibilități combinatorii ale numeralului	103
Testul 5. Evaluare finală	105
ADJECTIVUL	108
Testul 1. Adjectivul propriu-zis	108
Testul 2. Adjectivul provenit	110
Testul 3. Gradele de comparație	113
Testul 4. Locuțiunea adjectivală. Funcțiile sintactice ale adjectivului	115
Testul 5. Posibilități combinatorii ale adjectivului	118
Testul 6. Evaluare finală	120
Testul 7. Evaluare finală	122
ADVERBUL	124
Testul 1. Tipologie	124
Testul 2. Posibilități combinatorii ale adverbului. Locuțiunea adverbială	127
Testul 3. Evaluare finală	130
Testul 4. Evaluare finală	132
PREPOZIȚIA	134
Testul 1	134
Testul 2	137
CONJUNCȚIA ȘI LOCUȚIUNEA CONJUNCȚIONALĂ	139
Testul 1. Conjunții și locuțiuni conjuncționale	139
Testul 2. Raporturi sintactice	142
INTERJEȚIA	145
Testul 1	145
Testul 2	147

SINTAXA

PĂRȚI DE PROPOZIȚIE	149
Testul 1. Subiectul	149
Testul 2. Predicatul	152
Testul 3. Numele predicativ	155
Testul 4. Atributul	158
Testul 5. Complementul direct. Complementul indirect	164
Testul 6. Complementul prepozițional. Complementul de agent	167
Testul 7. Circumstanțialul de loc, de timp, de mod	171
Testul 8. Circumstanțialul de cauză, de scop	175
Testul 9. Circumstanțialul condițional, concesiv.....	179
PROPOZIȚII SUBORDONATE	183
Testul 1. Propoziția subordonată predicativă*	183
Testul 2. Propoziția subordonată subiectivă*	186
Testul 3. Propoziția subordonată atributivă	190
Testul 4. Evaluare formativă	193
Testul 5. Propoziția subordonată completivă directă	196
Testul 6. Propoziția subordonată completivă indirectă	199
Testul 7. Propoziția subordonată completivă prepozițională	202
Testul 8. Evaluare formativă	205
Testul 9. Propoziția subordonată circumstanțială de loc	208
Testul 10. Propoziția subordonată circumstanțială de mod	211
Testul 11. Propoziția subordonată circumstanțială de timp	214
Testul 12. Evaluare formativă	217
Testul 13. Propoziția subordonată circumstanțială de cauză	220
Testul 14. Propoziția subordonată circumstanțială de scop	224
Testul 15. Evaluare formativă	227
Testul 16. Propoziția subordonată circumstanțială condițională	230
Testul 17. Propoziția subordonată circumstanțială concesivă	233
Testul 18. Propoziția subordonată circumstanțială consecutivă*	236
Testul 19. Evaluare formativă	238

Testul I

Verbe predicative și auxiliare

1. Verbul predicativ:

- a) nu poate îndeplini funcția de predicat;
- b) ajută la formarea unor moduri și timpuri verbale;
- c) poate îndeplini funcția sintactică de predicat verbal;
- d) are obligatoriu un subiect-persoană.

2. Verbul auxiliar:

- a) ajută la formarea de moduri și timpuri;
- b) îndeplinește funcții sintactice;
- c) își schimbă forma în funcție de persoană;
- d) nu îndeplinește funcții sintactice.

3. În enunțul *A ieșit din cameră fără a ne saluta.* există:

- a) un verb predicativ;
- b) două verbe predicative;
- c) două verbe predicative și un verb auxiliar;
- d) un verb predicativ și un verb nepredicativ.

4. În enunțul *O s-o ascult.* cuvântul *o* este, în ordine:

- a) verb predicativ, pronume personal;
- b) verb predicativ, verb auxiliar;
- c) pronume personal, pronume personal;
- d) verb auxiliar, pronume personal.

5. În structura *vor vorbi*, verbul *vor* este:

- a) auxiliarul *a avea*;
- b) auxiliarul *a vrea*;
- c) auxiliarul *a fi*;
- d) un verb predicativ.

6. În structura *au citit*, cuvântul *au* este:

- a) verb predicativ;
- b) verbul auxiliar *a vrea*;
- c) verbul auxiliar *a vrea*;
- d) verbul auxiliar *a avea*.

7. În enunțul *Vântul bătea printre ramuri, stelele sclipeau, când am auzit un cântec dulce.* există:

- a) trei verbe predicative;
- b) trei verbe predicative și o formă a verbului auxiliar *a avea*;
- c) două verbe predicative și o formă a verbului auxiliar *a vrea*;
- d) un verb predicativ și o formă a verbului auxiliar *a avea*.

8. În enunțul *Aș vrea să fi vorbit cu el.* există:

- a) două verbe auxiliare și un verb predicativ;
- b) două verbe auxiliare și două verbe predicative;
- c) trei verbe predicative;
- d) patru verbe predicative.

9. În enunțul *Vreau o carte de colorat.* există, în ordine:

- a) un verb predicativ, un verb nepredicativ;
- b) un verb auxiliar, un verb predicativ;
- c) două verbe predicative;
- d) un verb auxiliar, un verb nepredicativ.

10. În enunțul *I-am spus că mi-i sete.* cuvântul *i* este, în ordine:

- a) pronume personal, verb auxiliar;
- b) pronume personal, verb predicativ;
- c) verb predicativ, verb auxiliar;
- d) pronume personal, verb nepredicativ.

VERBUL

Verbul este partea de vorbire flexibilă care exprimă acțiunea, starea sau existența.

Verbele pot fi:

- Predicative (pot îndeplini singure funcția sintactică de predicat verbal)
- Nepredicative: ♦ Auxiliare: *a fi, a vrea/a voi, a avea*
♦ Copulative (vezi Testul 7)

Cele mai multe verbe sunt **predicative**. În enunțul *L-am văzut venind spre noi.* există două verbe predicative: *am văzut* și *venind*.

Verbele auxiliare ajută la formarea unor moduri și timpuri. Verbe auxiliare sunt:

- **a fi**, auxiliar pentru:
 - modul conjunctiv, timpul perfect: *să fi venit*
 - modul condițional-optativ, timpul perfect: *aș fi mers*
- **a vrea**, auxiliar pentru modul indicativ, timpul viitor: *voi veni*

▪ **a avea**, auxiliar pentru:

- modul indicativ, timpul perfect compus: **am scris**
- modul condițional-optativ, timpurile prezent și perfect: **aș scrie, aș fi scris**

Rezolvare: 1. c) Verbul predicativ îndeplinește funcția sintactică de predicat verbal și nu are obligatoriu un subiect-persoană (vezi „Construcțiile verbale impersonale”). Verbele care ajută la formarea unor moduri și timpuri se numesc verbe auxiliare (vezi clasificarea de mai sus). 2. a) și d). Verbul auxiliar nu își schimbă obligatoriu forma după număr și persoană și nu îndeplinește funcții sintactice, fiind verb ajutător. 3. c) Verbele predicative sunt *a ieșit* și *a saluta*; verbul auxiliar este *a (a avea)*, care ajută la formarea timpului perfect compus al modului indicativ (*a ieșit*). 4. d) Primul *o* ajută la formarea timpului viitor, iar al doilea *o* ține locul pronumelui *ea*, cazul acuzativ (*O s-o ascult pe ea.*). 5. b) Verbul *vor (a vrea)* ajută la formarea timpului viitor. 6. d) Verbul auxiliar *au (a avea)* ajută la formarea timpului perfect compus. 7. b) Verbele predicative sunt *bătea, scliceau, am auzit*, iar verbul auxiliar este *am*. 8. b) *Aș vrea* și *să fi vorbit* sunt verbe predicative. *Aș* și *fi* sunt verbe auxiliare care ajută la formarea modului condițional-optativ, respectiv conjunctiv, timpul perfect. 9. c) 10. b) În prima propoziție *i* este pronume personal, cazul dativ, formă neaccentuată, iar în a doua propoziție *i* este verb predicativ, având valoare existențială (vezi „Construcțiile verbale impersonale” și „Subiectul”).

Testul 2

Moduri și forme verbale nepersonale

1. În enunțul *Am ascultat cântecul privighetorilor*, verbul *am ascultat* este la modul indicativ, exprimând:

- a) o acțiune reală, petrecută în trecut;
- b) o acțiune posibilă, imaginară;
- c) o dorință;
- d) o acțiune care se va petrece în viitor.

2. În enunțul *Dacă aș avea timp, te-aș însoți*. cele două verbe exprimă, în ordine:

- a) o dorință, o condiție;
- b) o posibilitate, o acțiune reală;
- c) o condiție, o acțiune reală;
- d) o condiție, o dorință.

3. În enunțul *Putea să ne cheme înainte de a pleca*. verbele sunt, în ordine, la:

- a) infinitiv, conjunctiv, infinitiv;
- b) indicativ, indicativ, infinitiv;
- c) indicativ, conjunctiv, infinitiv;
- d) indicativ, conjunctiv, participiu.

4. În enunțul *Aș vrea să fi vorbit cu el*, verbele sunt la modurile:
- a) conjunctiv, condițional-optativ; c) indicativ, indicativ;
b) indicativ, conjunctiv; d) condițional-optativ, conjunctiv.
5. Verbele *a crea*, *a agreea* au la indicativ prezent următoarele forme:
- a) creez, agreez; b) crez, agreez; c) creez, agreez; d) crez, agreez.
6. Verbul la modul imperativ din enunțul *Citește!* exprimă:
- a) o acțiune reală; c) o acțiune nerealizabilă;
b) o poruncă sau un îndemn; d) o condiție.
7. Verbele la gerunziu au terminațiile *ând* și *ind* și:
- a) exprimă o acțiune în desfășurare;
b) își schimbă forma în funcție de persoană;
c) exprimă o acțiune probabilă;
d) sunt copulative.
8. Verbele la participiu apar:
- a) în componența verbelor predicative;
b) ca adjective participiale, acordându-se cu un substantiv;
c) ca verbe predicative;
d) ca verbe auxiliare.
9. În enunțul *Aș fi vrut să știu cine va veni*, verbele sunt, în ordine, la modurile:
- a) condițional optativ, conjunctiv, viitor;
b) indicativ, conjunctiv, indicativ;
c) condițional-optativ, conjunctiv, indicativ;
d) condițional-optativ, conjunctiv, conjunctiv.
10. Formele verbului *a crea* la gerunziu și supin sunt:
- a) creat, am creat; c) creând, creat;
b) creând, de creat; d) creez, creând.

MODURILE VERBULUI

1. **Indicativ** – exprimă o acțiune sigură reală, din trecut, prezent sau viitor: *citesc, admiram, voi veni*.
2. **Conjunctiv** – exprimă o acțiune posibilă și se formează cu ajutorul conjuncției *să*: *să vorbesc, să fi mâncat*.
3. **Condițional-optativ** – exprimă (așa cum îi spune și numele) o condiție sau o dorință: *aș veni, am asculta, ați fi făcut*.

4. **Imperativ** – exprimă o poruncă, o rugămintă și are forme numai la persoana a II-a: *Ascultă! Veniți!*

Atenție! Verbele *a crea* și *a agreea* au următoarele forme de indicativ prezent:

(eu) creez	(eu) agreez
(tu) creezi	(tu) agreezi
(el/ea) creează	(el/ea) agreează
(noi) creăm	(noi) agreeăm
(voi) creați	(voi) agreeați
(ei/ele) creează	(ei/ele) agreează

FORME VERBALE NEPERSONALE

1. Infinitiv

- arată numele acțiunii sau al stării
- are două forme:
 - o formă scurtă: *a citi*
 - o formă lungă formată cu ajutorul sufixului *-re*; verbul la infinitivul lung este foarte rar (**Închinar-aș și n-am cui**, „Toma Alimoș”); în limba română actuală infinitivul lung este folosit cu valoare de substantiv: *citire*
- verbul este precedat de prepoziția *a*; nu este precedat de *a* atunci când apare în aceeași structură cu verbul *a putea*: *poate vorbi*
- intră în componența unor moduri (condițional-optativ: *aș vorbi*) și timpuri verbale (*vor vorbi*)
- verbul la infinitiv poate îndeplini funcția sintactică de predicat verbal numai în construcții imperative: ***A se citi prospectul!*** (vezi „Funcțiile sintactice ale verbului”)
- verbul la infinitiv poate avea subiect (*Înainte de a vorbi Ioana, totul era neclar.*) și poate primi complementele și circumstanțiale (*A mânca din picioare e neplăcut.*).

2. Gerunziu

- exprimă o acțiune în desfășurare în raport cu o altă acțiune
- se formează cu ajutorul sufixului *-ând* (*făcând, mergând*) sau *-ind* (*vorbind*)
- poate fi urmat de o formă neaccentuată a pronumelui personal (*urmărind-o*) sau reflexiv (*văzându-și*)
- verbul la gerunziu nu îndeplinește funcția sintactică de predicat (vezi „Funcțiile sintactice ale verbului”)

- verbul la gerunziu poate avea valoare adjectivală atunci când se acordă cu un substantiv (gerunziu acordat); în acest caz, gerunziul este atribut adjectival: *A întins mână tremurândă.*

- verbul la gerunziu poate avea subiect sau poate primi complementele și circumstanțiale: *Citind el despre vreme, și-a luat umbrela.*

3. Participiu

- desemnează acțiunea suferită de un obiect sau de o ființă
- se formează cu ajutorul sufixului -t precedat de vocala a (*desenat*), â (*hotărât*), i (*citit*) sau u (*făcut*); pentru unele verbe, sufixul -t nu este precedat de vocală: *copt, fript, frânt, rupt* etc.

- pentru alte verbe, participiul se formează cu ajutorul sufixului -s: *aprinș, stins, răs, nins, scos, tuns* etc.

- apare în componența altor forme verbale compuse (*am deschis*) sau ca adjectiv (*carte citită; ușă deschisă*).

- când intră în componența construcției pasive, verbul la participiu se acordă cu subiectul: *Prăjitura a fost pregătită de bunica.*

- când are valoare adjectivală, participiul poate primi gradarea: *mai speriat* (comparativ de superioritate); *foarte speriat* (superlativ absolut) etc.

Atenție! Deși nu poate îndeplini funcția sintactică de predicat verbal, participiul verbal poate avea subiect:

Odată **scris contractul**, tranzacția s-a putut realiza.

4. Supin

- denumește o acțiune, la fel ca infinitivul
- verbul se formează cu ajutorul unor prepoziții (*de, pentru, la*) și forma de participiu a verbului: *de făcut, la pescuit, pentru spălat.*

- supinul poate avea:
 - valoare verbală: *Cărțile sunt de citit.*
 - poate apărea ca substantiv defectiv de plural (situație în care poate fi urmat de un substantiv în genitiv sau în acuzativ): *cititul poeziei.*

- verbul la supin nu îndeplinește funcția sintactică de predicat verbal (vezi „Funcțiile sintactice ale verbului”). Excepție: când are valoare imperativă: **De subliniat adverbele!**

Rezolvare: 1. a) Acțiunea desemnată de verbul *am ascultat* a început și s-a încheiat în trecut. 2. d) 3. c) *Putea* – modul indicativ; *să cheme* – modul conjunctiv; *a pleca* – formă verbală nepersonală de infinitiv. 4. d) *Aș vrea* – modul condițional-optativ; *să fi vorbit* – modul conjunctiv. 5. a) Vezi mai sus formele la indicativ prezent ale verbelor *a crea* și *a agreea*. 6. b) Verbul la modul imperativ nu are decât forme de persoana a II-a, singular și plural, afirmativ și negativ și exprimă un îndemn, o rugămintă, o poruncă. 7. a) Verbele la gerunziu exprimă o acțiune în desfășurare: *L-am văzut alergând.* – cu alte cuvinte,

L-am văzut în timp ce alerga. 8. a) și b) Verbul la participiu nu apare decât în componența unor verbe predicative (*am citit*) sau devine adjectiv, prin conversiune (*Cartea citită de el este interesantă*. → *citită* = atribut adjectival; *Amințirile sunt plăcute*. → *plăcute* = nume predicativ). 9. c) *Aș fi vrut* – modul condițional-optativ; *să știu* – modul conjunctiv; *va veni* – modul indicativ. 10. b) Forma de supin se formează din prepoziție (de, la, pentru etc.) + participiu, deci *de creat*.

Testul 3

Timpuri verbale

- În enunțul *Mergeam să îi vedem*, verbele sunt la forma de:
a) indicativ, timpul mai-mult-ca-perfect; conjunctiv, timpul perfect;
b) indicativ, timpul imperfect; conjunctiv, timpul prezent;
c) indicativ, timpul prezent; conjunctiv, timpul perfect;
d) indicativ, timpul prezent; conjunctiv, timpul prezent.
- În enunțul *Scrisese o carte interesantă*, verbul este la modul indicativ, timpul:
a) prezent; b) perfect simplu; c) perfect compus; d) mai-mult-ca-perfect.
- Forma verbului *a fi* la modul conjunctiv, timpul perfect este:
a) să fi fost; b) să fii fost; c) aș fi fost; d) să fii.
- În enunțul *Aș vrea să mă fi întrebat*, verbele sunt, în ordine, la forma de:
a) indicativ, timpul imperfect; conjunctiv, timpul perfect;
b) condițional-optativ, timpul prezent; conjunctiv, timpul perfect;
c) condițional-optativ, timpul perfect; conjunctiv, timpul perfect;
d) conjunctiv, timpul prezent; conjunctiv, timpul perfect.
- Timpul perfect compus al modului indicativ se formează:
a) cu auxiliarul *a avea* și infinitivul verbului;
b) cu auxiliarul *a vrea* și participiul verbului;
c) cu auxiliarul *a avea* și participiul verbului;
d) cu auxiliarul *a vrea* și participiul verbului.
- În enunțul *Te ajut când o să vin*, verbele sunt, în ordine, la forma de:
a) indicativ, timpul prezent; conjunctiv, timpul prezent;
b) conjunctiv, timpul prezent; indicativ, timpul viitor;
c) indicativ, timpul viitor; conjunctiv, timpul prezent;
d) indicativ, timpul prezent; indicativ, timpul viitor.

SUBSTANTIVUL

Testul I

Tipologie

- Substantivul este partea flexibilă de vorbire care:
 - denumeste ființe, lucruri, fenomene ale naturii, acțiuni, stări sufletești;
 - exprimă un număr;
 - ține locul unui nume;
 - arată acțiunea, starea sau existența.
- În enunțul *Andreea și Ionuț călcau desculți pe pământul umed*, există:
 - două substantive proprii și un substantiv comun;
 - trei substantive proprii;
 - trei substantive comune;
 - un substantiv propriu și două substantive comune.
- Substantivele defective de singular:
 - au numai formă de singular;
 - au numai formă de plural;
 - sunt colective;
 - sunt derivate.
- Substantivele *aur, sete* sunt:
 - colective;
 - defective de plural;
 - defective de singular;
 - compuse.
- Substantivele colective:
 - denumesc un grup;
 - sunt proprii;
 - pot fi simple (*cârd*) sau derivate cu sufix (*tineret*);
 - sunt compuse.
- Substantivele *boierime și untdelemn* s-au format, în ordine, prin:
 - derivare, derivare;
 - derivare, compunere;
 - compunere, compunere;
 - schimbarea valorii gramaticale, compunere.
- Substantivele *câlți, ochelari* sunt:
 - colective;
 - defective de plural;
 - defective de singular;
 - compuse.

8. În enunțul *L-au așteptat în intrândul casei.* cuvântul subliniat este un substantiv format prin:

- a) derivare cu sufix;
- b) compunere;
- c) conversiune (substantiv provenit din verb la gerunziu);
- d) derivare cu prefix.

9. În enunțul *Am vizitat Cetatea de Baltă.* substantivul subliniat s-a format prin:

- a) derivare cu sufix;
- b) derivare cu prefix;
- c) conversiune;
- d) compunere, subordonare atributivă.

10. În enunțul *A mers la Plafar pentru că simțea o arsură digestivă.* există:

- a) două substantive derivate;
- b) două substantive compuse;
- c) un substantiv compus și un substantiv derivat;
- d) un substantiv compus și un substantiv format prin conversiune.

SUBSTANTIVUL

- Substantivele:
- comune – denumesc obiecte, lucruri, stări sufletești, fenomene ale naturii etc.
 - proprii – denumesc persoane, localități etc.

Substantivele defective:

- de plural (substantivele au numai formă de singular): *lapte, făină, sânge, curaj*
- de singular (substantivele au numai formă de plural): *zori, icre, câlți, ochelari, pantaloni*

Substantivele colective denumesc un grup și sunt: a) simple: *grup, grămadă, mulțime, ansamblu, maldăr, morman, droaie, flotă, juriu, barou, cler, armată, public, cireadă*; b) derivate: *brădet, pietriș, țărănime* etc.

MIJLOACE DE FORMARE A SUBSTANTIVELOR

Substantivele se pot forma prin:

♦ **derivare** cu sufixe – formarea unor substantive cu ajutorul sufixelor nominale: *bunăătate, usturime, cititor, fierbător, suferință, tâlhărie, seceriș, greutate, arsură, cântăreț*

♦ **conversiune** substantivele pot proveni din:

- ★ adjective: *Curajosul a fost răsplătit.*

- ★ adverbe: **Binele** trebuie răsplătit cu bine.
- ★ pronume: *Și-a notat mărcile gramaticale ale eului* liric.
- ★ numerale: *În seara aceea, urmărea Prima TV.*
- ★ verbe la infinitiv: **Scrierea** mesajului a fost rapidă.

Atenție! Infinitivul lung se formează cu ajutorul sufixului **-re**: *citire, cântare, vorbire*. În limba română actuală infinitivul lung apare ca atare rar, în câteva structuri (*dare-ar*). Dar infinitivul lung se poate substantiviza: **Cumpărarea** acestui teren a fost o idee bună.

- ★ verbe la participiu: **Învățații** vor contribui la acest proiect de mare amploare.
- ★ verb la supin: **Învățatul** este o activitate obositoare pentru Andreea.

Atenție! Pentru a nu confunda participiul substantivizat cu supinul, iată câteva diferențe:

1. Participiul substantivizat arată persoana care suferă o acțiune (**Învățații** vor să ne dea lecții.), în timp ce supinul substantivizat arată înfăptuirea unei acțiuni (**Învățatul** la geografie îl obosește.).

2. Participiul substantivizat este numărabil (*un învățat, doi învățați*), iar supinul substantivizat este defectiv de plural.

- ★ verbe la gerunziu: **Suferindul** a fost dus la spital.

- ★ interjecții: *Și-a exprimat oful.*

Observă că aceste cuvinte, odată devenite substantive, sunt articulate hotărât sau nehotărât.

◆ **compunere**

- ★ **alăturare**: câine-lup

- ★ **subordonare**:

- atributivă:

- substantiv + adjectiv: *Făt-Frumos*
- adjectiv + substantiv: *bunăvoință; rea-credință*
- substantiv + prepoziție + substantiv: *floare-de-colt*
- substantiv în nominativ + substantiv în genitiv:
floarea-soarelui; coada-șoricelului; ciuboțica-cucului

- completivă: *linge-blide; gură-cască*

- ★ **abreviere**: CFR, ASIROM, TAROM, BCR

- ★ cu elemente savante:

- prefixoide: bio- (*biologie*); pseudo- (*pseudoștiință*);
tele- (*telecomandă*); auto- (*autobuz*); micro- (*microcosmos*);

macro- (*macrocosmos*); geo- (*geografie*); hidro- (*hidrocentrală*);
aero- (*aeronavă*) etc.

- sufixoide: -cid (*insecticid*); -fil (*rusofil*); -fag (*cronofag*)

Rezolvare: 1. a) 2. a) *Andreea* și *Ionuț* sunt substantive proprii, iar *pământul* este substantiv comun. 3. b) Substantivele defective de singular au numai formă de plural; acestora le lipsește o formă de singular. 4. b) *Aur* și *sete* nu au formă de plural, deci sunt defective de plural. 5. a) și c) 6. c) *Boierime* este derivat cu sufixul -ime; *untdelemn* este un substantiv compus prin alăturare. 7. c) *Câlți* și *ochelari* sunt substantive care nu au formă de singular, deci sunt defective de singular. 8. c) De remarcat faptul că *intrândul* este articulat cu articol hotărât. 9. d) vezi mai sus „Mijloacele de formare a substantivelor” 10. c) *Plafar* s-a format prin compunere, abreviere din fragmente de cuvinte (*pla-plante; far-farmacie*); *arsură* s-a format prin derivare cu sufixul -ură.

Testul 2

Genul

1. Substantivele *pară*, *gutuie*, *vișină* sunt de genul:

- a) feminin;
- b) masculin;
- c) neutru;
- d) nu au categoria gramaticală a genului.

2. Substantivele *brad*, *fag*, *măr* sunt de genul:

- a) neutru;
- b) feminin;
- c) masculin;
- d) nu au categoria gramaticală a genului.

3. Substantivul *pește* este epicen deoarece:

- a) este substantiv concret;
- b) este substantiv simplu;
- c) are o singură formă pentru ambele sexe;
- d) este substantiv comun.

4. Substantivele *grup*, *furnică* sunt, în ordine:

- a) colectiv, epicen;
- b) epicen, colectiv;
- c) propriu, epicen;
- d) colectiv, propriu.

5. Substantivele *amiral*, *soldat*, *popă* sunt:

- a) exclusiv feminine;
- b) și feminine, și masculine;
- c) exclusiv masculine;
- d) derivate cu sufixe moționale.

6. Sufixe moționale sunt sufixele care:

- a) marchează genul feminin sau genul masculin;
- b) ajută la construirea formelor de plural ale substantivelor;

ARTICOLUL

Test

Articolul hotărât. Articolul nehotărât

1. Articolul hotărât exprimă:

- a) o însușire a obiectului;
- b) posesia;
- c) un obiect dintr-o mulțime;
- d) un anumit obiect.

2. Articolul hotărât:

- a) este, de regulă, enclitic;
- b) este, de regulă, proclitic;
- c) nu este preluat de adjectivul antepus;
- d) indică un anumit obiect.

3. În enunțul *I-am cumpărat lui Andrei un cadou.*, cuvântul *lui* este:

- a) pronume semiindependent;
- b) pronume personal;
- c) articol hotărât proclitic;
- d) articol nehotărât.

4. În enunțul *Am mâncat niște fructe.*, cuvântul *niște* este:

- a) numeral cardinal;
- b) pronume personal;
- c) articol nehotărât;
- d) altă parte de vorbire.

5. Formele articolului nehotărât, în cazul genitiv, genul masculin sunt:

- a) unui, unor;
- b) unei, unor;
- c) o, niște;
- d) un, niște.

6. În enunțurile *Am cumpărat o carte.* și *Am cumpărat o carte și trei creioane.* cuvântul *o* este, în ordine:

- a) articol hotărât, numeral cardinal;
- b) numeral cardinal, numeral cardinal;
- c) pronume personal, articol nehotărât;
- d) articol nehotărât, numeral cardinal.

7. Articolul hotărât *lui*:

- a) este numai proclitic;
- b) este numai enclitic;
- c) este și proclitic, și enclitic;
- d) este atașat numai substantivului.

8. În enunțul *Floarea avea o culoare deosebit de frumoasă.*, cele două substantive sunt articulate, în ordine:

- a) hotărât, nehotărât;
- b) nehotărât, hotărât;
- c) hotărât, hotărât;
- d) nehotărât, nehotărât.

9. În enunțul *Acoperișul casei s-a spart.*, cele două substantive sunt articulate cu:

- a) articol hotărât *l*, articol hotărât *i*;
- b) articol nehotărât *ul*, articol hotărât *i*;
- c) articol hotărât *l*, articol nehotărât *i*;
- d) articol hotărât *l*, articol hotărât *ei*.

- 10.** În structura *norii cenușii* substantivul *norii* se scrie cu doi *i* deoarece:
- a) primul *i* este din rădăcina cuvântului, al doilea *i* este desinența de plural;
 - b) primul *i* este desinența de plural, al doilea *i* este articol hotărât;
 - c) primul *i* este din rădăcina cuvântului, al doilea *i* este articol hotărât;
 - d) primul *i* este desinența de plural, al doilea *i* este articol nehotărât.

ARTICOLUL HOTĂRĂT

Articolul hotărât arată un anumit obiect dintr-o mulțime și se atașează de obicei la finalul cuvântului. Cu alte cuvinte, de regulă, articolul hotărât este enclitic (se atașează la finalul substantivului).

Formele articolului hotărât sunt evidențiate în următorul tabel:

<i>Casa/casele</i>	Băiatul/băieții
<i>Casei/caselor</i>	Băiatului/băieților

Articolul hotărât *lui** stă înaintea substantivului (e proclitic), în cazul substantivelor proprii masculine (*lui Andrei*) sau feminine împrumutate (*lui Alice*).

Atunci când substantivul este însoțit de un adjectiv, iar adjectivul este antepus (așezat înaintea substantivului), articolul este preluat de adjectiv: *frumoasa casă*, *curajosul băiat*.

ARTICOLUL NEHOTĂRĂT

Articolul nehotărât arată că obiectul nu este definit cu precizie.

Formele articolului nehotărât sunt evidențiate în următorul tabel:

O casă/niște case	Un băiat/niște băieți
Unei case/unor case	Unui băiat/unor băieți

Rezolvare: 1. c) 2. a), d) 3. c) *Lui* este articol hotărât proclitic. 4. c) *Niște* este articolul nehotărât pentru plural, cazul acuzativ. 5. a) *Unui* băiat, *unor* băieți. 6. d) În primul enunț *o* este articol nehotărât. În al doilea enunț *o* arată numărul obiectelor, intrând în relație cu un alt numeral, *trei*. De aceea, *o* devine numeral cardinal. 7. c) Articolul hotărât *lui* poate fi și proclitic, în cazul substantivelor masculine proprii (vezi Articolul hotărât). 8. a) *Floare* este articulat cu articolul hotărât *a*, iar *o culoare* este articulat cu articolul nehotărât *o*. 9. a) 10. b)

* În GALR și în manualele de gimnaziu, acesta nu mai este considerat articol hotărât, ci marcă a genitiv-dativului.

PRONUMELE

Testul I

Pronumele personal și pronumele de politețe

1. Pronumele personal în cazul acuzativ, persoana a III-a, singular, are următoarele forme neaccentuate (clitice):

- a) el, ea, ei, ele; b) lor, le, li; c) îl, l-, o; d) lui, ei, lor.

2. Pronumele *dânsul*:

- a) are forme numai pentru persoana a III-a;
b) este pronume de politețe;
c) este substantiv comun;
d) are forme pentru toate persoanele.

3. Pronumele personal în genitiv:

- a) are forme accentuate și neaccentuate;
b) are forme pentru toate persoanele;
c) are forme numai pentru persoana a III-a;
d) are numai forme accentuate.

4. Formele *ție, îți, ți* sunt în cazul:

- a) genitiv; b) dativ; c) vocativ; d) nominativ.

5. Pronumele personal în nominativ are:

- a) numai forme accentuate; c) numai forme neaccentuate;
b) forme pentru toate persoanele; d) forme pentru persoana a II-a.

6. Pronumele personale din enunțul *L-am văzut îmbrăcat în haina-i neagră.*, îndeplinesc funcțiile sintactice de:

- a) complement direct, complement indirect;
b) complement direct;
c) complement direct, atribut pronominal în dativ;
d) complement indirect.

7. În enunțul *Am ascultat-o vorbind despre proiectul ei.*, pronumele personale îndeplinesc următoarele funcții sintactice:

- a) complement indirect, atribut pronominal prepozițional;
b) complement indirect, atribut pronominal genitival;
c) complement direct, complement indirect;
d) complement direct, atribut pronominal genitival.

NUMERALUL

Testul I

Numeralul cardinal

1. Numeralul cardinal:

- a) exprimă ordinea obiectelor prin numărare;
- b) poate ține locul unui substantiv;
- c) exprimă un număr;
- d) poate avea valoare substantivală și adverbială.

2. Numeralul cardinal din enunțul *Am discutat cu cei doi copii.* are valoare:

- a) substantivală;
- b) adjectivală;
- c) adverbială;
- d) pronominală.

3. Numeralesle cardinale din enunțul *Pe doi dintre ei i-am văzut în fața celor trei fete.* sunt în cazurile:

- a) acuzativ, dativ;
- b) nominativ, genitiv;
- c) acuzativ, genitiv;
- d) acuzativ, acuzativ.

4. Cuvântul *o* este numeral cardinal în enunțul:

- a) Am cumpărat o carte de colorat.
- b) Am văzut-o la teatru.
- c) O fată scria, alta desena.
- d) Am cumpărat o carte și trei pixuri.

5. Numeralul cardinal cu valoare adjectivală:

- a) se acordă cu un substantiv în gen și caz;
- b) îndeplinește funcția sintactică de subiect;
- c) îndeplinește funcția sintactică de atribut adjectival;
- d) nu se acordă cu un substantiv.

6. Numeralul cardinal din enunțul *Douăzeci de copii au venit în excursie.* îndeplinește funcția sintactică de:

- a) atribut adjectival;
- b) subiect;
- c) complement direct;
- d) complement indirect.

7. Numeralul cardinal *douăzeci* s-a format prin:

- a) conversiune;
- b) derivare cu prefix;
- c) derivare cu sufix;
- d) compunere, subordonare.

8. Numeralul cardinal din enunțul *Caietele mele, trei, se aflau pe bancă.*:

- a) îndeplinește funcția sintactică de atribut adjectival;
- b) îndeplinește funcția sintactică de atribut prepozițional;
- c) îndeplinește funcția sintactică de complement direct;
- d) este o apozitie.

9. Numeralul cardinal din enunțul *Cadourile a nouăsprezece copii sunt în jurul bradului.* este:

- a) în cazul acuzativ cu funcția sintactică de atribut prepozițional;
- b) în cazul genitiv cu funcția sintactică de atribut adjectival;
- c) în cazul genitiv cu funcția sintactică de atribut genitival;
- d) în cazul acuzativ cu funcția sintactică de complement indirect.

10. Numeralul cardinal subliniat în enunțul *Un băiat alerga și doi săreau.* are funcția sintactică de:

- a) atribut adjectival;
- b) nume predicativ;
- c) subiect;
- d) atribut genitival.

NUMERALUL CARDINAL

Numeralul cardinal exprimă un număr întreg. După formă, numeralul cardinal poate fi:

- a. simplu: numerele de la *unu* la *zece*, inclusiv numeralul *zero*
- b. compus: numerele de la *unsprezece* în sus

Numerele cardinale compuse se formează:

- prin alăturare: *patruzeci, două sute trei, o mie, trei miliarde cinci sute* etc.
- cu ajutorul unor elemente de relație:
 - prepoziția spre: *unsprezece, doisprezece* etc.
 - prepoziția de: *treizeci de mii, treizeci de milioane*
 - conjuncția și: *douăzeci și patru, cincizeci și șase* etc.

Atenție! Numeralul cardinal poate fi însoțit de *cel* sau de determinanți ca *acești, acei, care* marchează cazul: *Cei trei au venit. Acești trei băieți au lipsit. Celor trei le-a spus adevărul.* Cazurile genitiv și dativ pot fi marcate și cu ajutorul prepozițiilor *a* și *la*:

- a. *Rezultatele a doi dintre elevi sunt excepționale.*
- b. *Au început cercetările asupra a două persoane din firmă.*
- c. *Profesorul a dat nota maximă la doi elevi.*
- d. *Datorită a trei prieteni am reușit să mut pianul.*

ADJECTIVUL

Testul I

Adjectivul propriu-zis

- Adjectivul este partea de vorbire flexibilă care:
 - se acordă în gen, număr și caz cu un substantiv sau un verb;
 - își schimbă forma după persoană;
 - exprimă însușiri ale obiectelor;
 - este propriu-zis sau provenit din alte părți de vorbire.
- Cuvântul subliniat în enunțul *Îmi plac înfloriții copaci.*:
 - este adjectiv pronominal;
 - este antepus;
 - a preluat articolul hotărât;
 - este substantiv comun.
- Grupul de cuvinte care completează propoziția *păreau să anunțe o furtună.* este:
 - Fumurii norii;
 - Fumuri norii;
 - Fumuriii norii;
 - Fumuriii nori.
- Adjectivul propriu-zis din propoziția *Haina aceasta este foarte scumpă.*:
 - are patru forme flexionare;
 - are trei forme flexionare;
 - are două forme flexionare;
 - este invariabil.
- Adjectivul propriu-zis din propoziția *Când am cunoscut-o era o cântăreață tinerică.* s-a format prin:
 - derivare cu prefix;
 - conversiune;
 - compunere;
 - derivare cu sufix.
- Adjectivul *bej*:
 - este invariabil;
 - își schimbă forma după număr;
 - este variabil;
 - are două forme flexionare.
- Adjectivul *cuminte*:
 - este variabil;
 - își schimbă forma după gen;
 - are trei forme flexionare;
 - are două forme flexionare.
- Adjectivul *galben-verzui* s-a format prin:
 - compunere, subordonare;
 - compunere, sudare;
 - conversiune;
 - derivare.

9. Adjectivul propriu-zis din enunțul *Oameni buni, ascultați-mă!* este în cazul:

- a) nominativ; b) acuzativ; c) genitiv; d) vocativ.

10. Adjectivul propriu-zis din enunțul *Cartea ilustrului profesor m-a impresionat.* este în cazul:

- a) acuzativ; b) dativ; c) genitiv; d) nominativ.

ADJECTIVUL

Adjectivul este partea de vorbire flexibilă care exprimă însușirile obiectelor. Adjectivul se acordă în gen, număr și caz cu un substantiv sau un substitut al acestuia (pronume sau numeral).

Adjectivul poate fi:

I. propriu-zis

II. provenit din verb la participiu, verb la gerunziu (gerunziu acordat), adverb, substantiv

Adjectivul propriu-zis poate fi:

• **variabil:**

- cu patru forme flexionare: *frumos* (*frumos, frumoasă, frumoși, frumoase*), *bun, acru*
- cu trei forme flexionare: *nou* (*nou, nouă, noi*), *argintiu, roșu, straniu*
- cu două forme flexionare: *verde* (*verde, verzi*), *dulce, limpede, mare*

• **invariabil** (indiferent de genul, numărul sau cazul substantivului, adjectivul invariabil nu își schimbă forma): *bleu, maro, roz-oranj, anti-glonț* (*vestă antiglonț*)

Mijloace de formare a adjectivelor

Adjectivele se pot forma prin următoarele mijloace de îmbogățire a vocabularului:

• **Derivare:**

- **cu prefix** (*ne-*, *stră-*): *neabătut, străvechi*
- **cu sufix** (*-esc*, *-ui*, *-iu*, *-nic*, *-os*, *-ător*, *-atic*, *-uriu*, *-icios*, *-ar*, *-eț*, *-ist*, *-aș*): *românesc, gălbui, albăstriu, casnic, alunecos, agățător, tomatic, plumburiu, negricios, școlar, mălăieț, fatalist, nevoiaș*

• **Compunere, subordonare:**

- adjectiv care denumește o culoare + determinanții *deschis, închis*: *albastru-închis/deschis*;
- două adjective care denumesc culori: *alb-gălbui, galben-verzui*;

○ adjectiv precedat de un circumstanțial: *binecredincios, clarvăzător* etc.

● **Conversiune** (vezi Adjectivul provenit).

Îndoit, întreit, împătrit, încincit, înșesit, înzecit, însutit, înmiit sunt adjective provenite din participiul verbelor corespunzătoare.

Dublu, triplu, cvadruplu, cvintuplu sunt de asemenea tot adjective.

Rezolvare: 1. c) și d) 2. b) și c) 3. d) Cei trei *i* se explică astfel: primul *i* este din rădăcina adjectivului (*fumuriu*); al doilea *i* este desinența de plural (*fumurii*); al treilea *i* este articolul hotărât, știut fiind faptul că adjectivul antepus preia articolul substantivului. 4. a) Formele flexionare ale substantivului *scump* sunt: *scump, scumpă, scumpi, scumpe*. 5. d) *Tinerică* s-a format prin derivare cu sufixul diminutival *-ică*. 6. a) 7. d) *Cuminte, cuminți* sunt cele două forme flexionare. 8. a) 9. d) Adjectivul *buni* se acordă în gen, număr și caz cu substantivul *oameni*; acest substantiv este în cazul vocativ, deoarece exprimă o chemare. 10. c) Adjectivul *ilustrului* este așezat înaintea substantivului cu care se acordă (*profesor*), de aceea preia articolul hotărât *lui*; pentru că substantivul *profesor* stă în cazul genitiv (*A cui carte?*), adjectivul *ilustrului* stă tot în cazul genitiv.

Testul 2

Adjectivul provenit

1. Adjectivul format prin conversiune din propoziția *Masa lustruită de mama strălucea*:

- a) nu se acordă în gen, număr și caz cu substantivul *masa*;
- b) este invariabil;
- c) este variabil cu patru forme flexionare;
- d) acceptă gradarea.

2. În propoziția *La fereastra deschisă se vedeau ghivece cu trandafiri înfloriți*, există:

- a) două adjective provenite din verbe la gerunziu și un adjectiv propriu-zis;
- b) un adjectiv provenit din verb la participiu și un adjectiv provenit din verb la gerunziu;
- c) două adjective provenite din verbe la participiu;
- d) două adjective propriu-zise.

3. Cuvântul subliniat în enunțul *El este un domn bine*, este un adjectiv provenit din:

- a) substantiv comun;
- b) adverb de mod;
- c) verb;
- d) pronume.

4. În enunțul *A pictat ea însăși acest tablou fascinant.* există:
- a) un adjectiv propriu-zis, un adjectiv pronominal de întărire, un adjectiv pronominal demonstrativ;
 - b) un adjectiv propriu-zis, un adjectiv pronominal de întărire, un adjectiv pronominal nehotărât;
 - c) un adjectiv pronominal relativ, un adjectiv pronominal demonstrativ;
 - d) un adjectiv propriu-zis, un adjectiv provenit din verb.

5. În enunțul *Valorile crescânde ale bursei l-au speriat în acel moment.* există:

- a) un adjectiv provenit din verb la participiu;
- b) un adjectiv provenit din verb la gerunziu (gerunziu acordat);
- c) un gerunziu neacordat;
- d) un adjectiv propriu-zis.

6. Adjectivul subliniat în fraza *Ciobanul și-a cumpărat câini mai bărbați care să-i apere oile.* s-a format prin:

- a) conversiune, din substantiv comun;
- b) derivare cu sufix;
- c) compunere;
- d) conversiune, din adverb.

7. În enunțul *Lucrarea a fost scrisă de acele fete.* există:

- a) un adjectiv provenit din verb la participiu și un adjectiv provenit din pronume demonstrativ;
- b) un adjectiv provenit din pronume demonstrativ;
- c) un adjectiv provenit din verb la gerunziu și un adjectiv propriu-zis;
- d) două adjective propriu-zise.

8. Adjectivul subliniat în propoziția *A întins mâna palidă, tremurândă.* este:

- a) propriu-zis cu patru forme flexionare;
- b) provenit din verb la participiu cu trei forme flexionare;
- c) provenit din verb la gerunziu cu două forme flexionare;
- d) provenit din verb la gerunziu cu patru forme flexionare.

9. Adjectivul subliniat în propoziția *Sigur că m-a deranjat o asemenea întrebare.* s-a format prin conversiune din:

- a) prepoziție
- b) substantiv comun;
- c) adverb;
- d) numeral.

10. Adjectivul subliniat în enunțul *Filmul pe care l-am văzut a fost super.* provine din:

- a) adverb;
- b) substantiv;
- c) prefixoid;
- d) sufixoid.